

door Ko van Geemert

PRAATJES VOOR DE WEST

Radio Nederland Wereldomroep verzorgde van 1947 tot 2012 dagelijks radio-uitzendingen in het Nederlands op de korte golf, opgericht om het contact met Nederlanders wereldwijd te handhaven. Daarin werd ook plaats ingeruimd voor schrijvers.

Wat was de betekenis van de Wereldomroep voor de Surinaamse en Antilliaanse literatuur?

B. Jos de Roo, auteur, oud-onderwijzer en van 1983 tot 2002 werkzaam bij de Wereldomroep, deed er onderzoek naar, waarop hij in 2014 promoveerde. Het betrof 267 literaire bijdragen die in de periode 1947 tot 1958 waren uitgezonden.

Een centrale figuur toen was Johan van de Walle (1912-2000), destijds chef van de West-Indische afdeling van de Wereldomroep. Overigens, zijn nog altijd boeiende herinneringen uit Suriname en Curaçao zijn te vinden in *Beneden de wind* uit 1974 en *Een oog boven Paramaribo* van een jaar later.

De genoemde 267 bijdragen werden nooit als 'literair' gepresenteerd. De Roo koos ze op basis van een aantal criteria als inhoud, originaliteit, opbouw, beeldspraak.

Laten we ons in deze korte bespreking beperken tot Suriname. Dan vallen drie zaken op. Ten eerste de rol van vertellen, de orale literatuur. De bekendste vertegenwoordiger is Johan Ferrier (1910-2010), oud-onderwijzer, laatste gouverneur, eerste president van Suriname. In totaal zond de Wereldomroep in de genoemde periode twintig keer een Anansitori uit, een verhaal over Anansi, de beroemdste spin van de wereld, door Ferrier verteld. Zijn vertellingen zijn na te lezen in *Het Grote Anansiboek* uit 2010.

Ten tweede valt de belangrijke plaats op die *Wie Eegie Sanie*, ('Onze eigen dingen') inneemt in deze uitzendingen, een Surinaamse culturele vereniging in 1951 in Nederland opgericht door Eddy Bruma, Jules Sedney en anderen.

Tussen 1951 en '58 werden 34 bijdragen uitgezonden, veelal met Bruma, maar ook met Hein Eersel, W.A. Sarucco en Frits Moll.

Als derde opvallend punt noemen we het feit dat De Roo een hoofdstuk wijdt aan de relatief onbekende John Leefmans, diplomaat en dichter, in 1933 in

Nieuw Nickerie geboren, in 2012 in Den Haag overleden. Zijn laatste publicatie was de vertaling van zeven gedichten van Michaël Slory uit het Sranantongo in Slory's bundel *Torent een man hoog met zijn poëzie* (2012). Leefmans verzorgde in de onderzochte periode 17 bijdragen onder de titel *In eigen taal*, waarin hij in het Sranan onderwerpen besprak als kleding, Holland Waterland, een studentenconferentie en Surinaamse meisjes in Nederland.

Uit de dissertatie *Praatjes voor de West* van De Roo is deze gelijknamige (maar met ruim honderdduizend woorden ingekorte) handelseditie samengesteld. De Roo over de Surinaamse literatuur: 'De ontwikkelingen die in de jaren zestig tot volle bloei kwamen [als de herijking van de volkstalen en de oriëntatie op het eigene] werden – zo bleek in dit onderzoek – door meer mensen in gang gezet dan tot nog toe werd aangenomen. In de jaren 1947-1958 was de Surinaamse literaire toekomst al begonnen bij sommige individuen en bij de Wereldomroep.'

Een rijk boek en een aanwinst voor iedereen die geïnteresseerd is in de Surinaamse en Antilliaanse literatuur.

VIER STERREN

B. Jos de Roo, *Praatjes voor de West De Wereldomroep en de Antilliaanse en Surinaamse literatuur 1947-1958*

Paperback, 472 pagina's, inclusief Personenregister en literatuurlijst

Uitgeverij In de Knipscheer, 2015

ISBN 978-90-6265-892-3

Bron: *Parbode. Surinaams Magazine*, november 2015. Jrg. 10